

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Факультет театрального мистецтва

Кафедра театрознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи та
міжнародного співробітництва

Олена АЛЕКСАНДРОВА

« 28 » бересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ІСТОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКИ

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Спеціальності: В 1 Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво,
В 6 Перформативні мистецтва
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-наукові програми: Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво,
Перформативні мистецтва
(назва освітньої програми)

Розробник:

Ржевська Майя Юріївна, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри театрознавства

Викладач:

Ржевська Майя Юріївна, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри театрознавства

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри театрознавства

Протокол від 17.09.2025 № 17

Завідувач кафедри _____ Наталія ВЛАДИМИРОВА
(підпис)

РПНД погоджено з гарантом освітньо-наукової програми

Аудіовізуальне мистецтво та медіавиробництво

Кандидат мистецтвознавства,

ст. викладач кафедри продюсерства

аудіовізуального мистецтва та виробництва

21.09.2025

(підпис) Людмила НОВІКОВА

РПНД погоджено з гарантом освітньо-наукової програми

Перформативні мистецтва

Професор, доктор мистецтвознавства,

професор кафедри театрознавства

17.09.2025

(підпис) Майя РЖЕВСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія та методологія науки» розроблена відповідно до «Положення про навчально-методичний комплекс освітніх компонентів у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого», затвердженого рішенням Вченої ради від 28 травня 2024 р., протокол № 6 (введено в дію наказом від 28.05.2024 № 97-Д).

Найменування показників	Форма навчання			
	денна		заочна	
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова			
Курс (рік навчання)	Перший		Перший	
Семестр	I	II	I	II
Кількість кредитів -	3	3	3	3
Загальний обсяг годин -	90	90	90	90
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні			
	18	18		
	Семінарські			
	6	6		
	Самостійна робота			
	66	66		
Вид підсумкового контролю	залік	екзамен		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни – надання здобувачам інформації про методологію гуманітарного знання в історичній перспективі та актуальних вимірах задля сприяння адекватному вибору ними методологічних стратегій (підходів) та сукупності методів при здійсненні власних мистецтвознавчих досліджень.

Завдання:

- визначити головні тенденції здійснення наукової комунікації в сучасному світі загалом і в Україні зокрема;
- виокремити специфіку гуманітарних досліджень у загальній сукупності галузей наукової діяльності;
- окреслити коло актуальних принципів, підходів, методів у сучасній гуманітаристиці;
- охарактеризувати методологічні стратегії й дослідницькі технології гуманітарних наук XIX – XXI ст.;
- позначити орієнтири для вибору доречних методологічних процедур при здійсненні мистецтвознавчих дисертаційних досліджень здобувачів.

Очікувані програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 01. Знати філософські аспекти пізнання закономірностей наукової і художньої творчості, стратегії дослідження художньої творчості, основні тенденції загальних мистецьких процесів у історичних вимірах.

ПРН 03. Застосовувати сучасні інструменти та технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, в тому числі хмарні технології, методи аналізу даних великої розмірності.

ПРН 04. Знати історію та теорію аудіовізуального / перформативних мистецтв як сферу здійснення власних досліджень; усвідомлювати місце результатів власного наукового дослідження в існуючому науковому дискурсі.

ПРН 5. Вміти виявляти, ставити та вирішувати проблеми, аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання, планувати та здійснювати наукові дослідження.

ПРН 6. Вміти ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень, застосовувати наукову мистецтвознавчу термінологію в сфері аудіовізуального мистецтва / медіавиробництва / перформативних мистецтв.

ПРН 7. Вміти аналізувати та аргументовано оцінювати твори аудіовізуального / перформативних мистецтв на основі глибокого розуміння загальнокультурного історичного контексту, а також напрямів, концепцій та тенденцій сучасного художнього життя і культурно-мистецьких процесів.

ПРН 9. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість розв'язувати значущі наукові, соціально-культурні та мистецькі проблеми у сфері аудіовізуального / перформативних мистецтв з урахуванням соціальних, економічних і правових аспектів.

ПРН 10. Дотримуватись норм наукової етики й академічної доброчесності у здійсненні наукової діяльності та проведенні власного наукового дослідження.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення: персональний комп'ютер з доступом до мережі Інтернет, Microsoft Office.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
Тема 1. Наука як система пізнавальної діяльності. Класифікація наук.	8	2					6
Тема 2. Наука як соціальний інститут. Наукова комунікація, способи її реалізації.	8	2					6
Тема 3. Академічна доброчесність як принцип наукової, науково-педагогічної та творчої діяльності.	8		2				6
Тема 4. Гуманітарні науки та їхня специфіка. Мистецтвознавство в системі наук. Джерелознавча складова мистецтвознавства.	14	4					10
Тема 5. Жанри й різновиди наукових робіт. Кваліфікаційні роботи. Етапи роботи над дисертацією.	16	2	2				12

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
Тема 6. Методологія наукових досліджень. Принципи, підходи, методи. Міждисциплінарні дослідження.	10	2					8
Тема 7. Апробація та публікація наукових результатів дисертаційного дослідження.	6	2					4
Тема 8. Бібліографічний опис та бібліографічне посилання у науковій роботі.	14	2	2				10
Тема 9. Метрики сучасної науки: журнальні, метрики публікацій, метрики щодо дослідників.	6	2					4
Усього за перший семестр	90	18	6				66
Тема 10. Періодизація історії науки. Формування моделі наукового пізнання Нового часу.	8	2					6
Тема 11. Класичний період розвитку науки. Позитивізм, технологія позитивістського дослідження. Романтично-інтуїтивістська стратегія гуманітарного знання.	8	2					6
Тема 12. Некласичний період розвитку науки: соціогуманітарні дисципліни. Методологічна концепція Макса Вебера. Методологічна стратегія прагматизму	8	2					6
Тема 13. Неопозитивізм. Теорія фальсифікації Карла Поппера	8	2					6
Тема 14. Соціологія знання Томаса Куна: поняття «наукової революції» та «парадигми»	8	2					6
Тема 15. Інтуїтивістська стратегія в ХХ ст. Герменевтика	10	2					8
Тема 16. Постнекласичний період розвитку гуманітарного знання. Структуралізм. Мішель Фуко і дискурсивний аналіз. Постструктуралізм	10	2	2				6
Тема 17. Постмодернізм і постмодерністська чутливість: проєкції на наукові дослідження.	10	2					8
Тема 18. Методологічні стратегії сучасного мистецтвознавства	20	2	4				14
Усього за другий семестр	90	18	6				66
УСЬОГО	180	36	12				132

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Наука як система пізнавальної діяльності. Класифікація наук.

Лекція (2 год.)

Наука як система пізнавальної діяльності. Продукування нового знання як призначення науки. Цілісність і синтетичність сучасного наукового світогляду. Генеза й дисциплінарний розподіл наукового знання. Природничі, гуманітарні та суспільні науки. Фундаментальні та прикладні дослідження. Метатеоретичний, теоретичний, теоретико-емпіричний та прикладний (емпіричний) рівні наукового пізнання.

Основні поняття/ключові слова: наука, класифікація наукових дисциплін, фундаментальні дослідження, прикладні дослідження.

Рекомендована література: 8; 16; 34; 35; 47; 48.

Тема 2. Наука як соціальний інститут. Наукова комунікація, способи її реалізації.

Лекція (2 год.)

Науково-дослідницькі установи та заклади вищої освіти як осередки реалізації наукової діяльності. Університет та академія наук: історичний аспект. Національні академії наук у сучасній Україні. Науковий складник в структурі професійної діяльності науково-педагогічного працівника. Наукові ступені. Вчені звання.

Основні поняття/ключові слова: університет, академія наук, науковий ступінь, вчене звання.

Рекомендована література: 34; 35; 47.

Тема 3. Академічна доброчесність як принцип наукової, науково-педагогічної та творчої діяльності.

Семінарське заняття 1 (2 год.)

1. Академічна доброчесність як критично важлива умова для забезпечення довіри до наукових результатів та підтвердження результатів освіти випускників навчальних закладів.

2. Питання академічної доброчесності в законодавстві України.

3. Академічна доброчесність як умова провадження наукової та освітньої діяльності.

4. Академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація.

5. Інструменти забезпечення академічної доброчесності.

Основні поняття/ключові слова: академічна доброчесність, учасники освітнього процесу, об'єктивне оцінювання результатів навчання, плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, академічна відповідальність.

Рекомендована література: 1; 10; 26; 39; 41.

Тема 4. Гуманітарні (соціогуманітарні) науки та їхня специфіка. Мистецтвознавство в системі наук. Джерелознавча складова мистецтвознавства.

Лекція (4 год.)

Етимологія терміну (від лат. studia humanitatis – дослівно «вивчення людства»). Предмет дослідження – людина та результати її життєдіяльності (духовної, інтелектуальної, мистецької тощо) в суспільстві. Саморефлексія. Окремі дисципліни соціогуманітаристики. Реконструкція сенсів як головне спрямування досліджень. Мистецтвознавство (історичне та теоретичне), його функції. Історичне джерелознавство, його специфіка та функції в мистецтвознавчих дослідженнях. Типи історичних джерел. Джерела особового походження: епістолярій, мемуари, щоденники. Методи джерелознавства. Верифікація та інтерпретація історичних джерел.

Проблема як сукупність суджень, що містить як раніше встановлені факти, так судження про ще не пізнаний зміст об'єкта. Постановка й вирішення проблеми

як засіб отримання нового знання. Проблемні ситуації: фіксація протиріч між старим і новим знанням, коли старе знання потребує оновлення, деталізації або заміни.

Основні поняття/ключові слова: гуманітаристика, гуманітарні і соціальні науки, рефлексія, сенси, мистецтвознавство, історичне джерелознавство, верифікація, інтерпретація, проблема.

Рекомендована література: 2; 3; 8; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 21; 48; 49; 53; 54; 56; 57; 60; 66.

Тема 5. Жанри й різновиди наукових робіт. Кваліфікаційні роботи. Етапи роботи над дисертацією.

Лекція (2 год.)

Наукова праця як опублікований чи неопублікований опис наукового дослідження, присвяченого висвітленню певної наукової проблеми чи кола питань. Первинні й вторинні жанри наукових праць. Наукова стаття. Вимоги до побудови наукових статей. Наукова доповідь. Наукова монографія. Періодичні наукові видання. Кваліфікаційні роботи. Структура кваліфікаційної праці (дисертації) доктора філософії. Реєстр наукових видань України.

Семінарське заняття 2 (2 год.). Дисертація доктора філософії як кваліфікаційна наукова праця.

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження.
2. Структура дисертаційного дослідження.
3. Мета і завдання дослідження, їх проекції на структурні підрозділи.
4. Співвідношення підходів і методів при виборі методології дослідження.
5. Теоретична база дослідження.
6. Стилїстика дисертаційного дослідження.

Основні поняття/ключові слова: первинні жанри, доповідь, стаття, монографія, вторинні жанри, тези, реферат, анотації, кваліфікаційні роботи.

Рекомендована література: 11; 12; 24; 25; 40; 41; 68.

Тема 6. Методологія наукових досліджень. Принципи, підходи, методи. Міждисциплінарні дослідження.

Лекція (2 год.)

Методологія науки як вчення про методи пізнання та процедури наукової діяльності. Методологія наукового дослідження в прикладному сенсі як система (комплекс, взаємопов'язана сукупність) принципів, підходів та методів дослідницької діяльності, на які спирається вчений в ході отримання та розробки знань в рамках конкретної дисципліни. Ієрархія принципів, підходів, методів. Методологічний підхід як методологічна орієнтація дослідження (або точка зору) на об'єкт вивчення, принципи загальної стратегії дослідження. Методика дослідження – певні систематизовані комплекси методів (прийомів, процедур), що застосовуються дослідником для досягнення поставленої мети. Класифікація методів. Емпіричні методи наукового пізнання. Теоретичні методи наукового пізнання. Міждисциплінарні дослідження – застосування методів двох або більше різних дисциплін. Типи міждисциплінарних досліджень: взаємодія між системами дисциплінарного знання; взаємодія дослідників при вивченні різних аспектів одного й того ж об'єкта.

Основні поняття/ключові слова: методологія, принципи, підходи, методи, класифікація методів, міждисциплінарні дослідження.

Рекомендована література: 14; 15; 17; 18; 28; 29; 65; 69; 70.

Тема 7. Апробація та публікація наукових результатів дисертаційного дослідження.

Лекція (2 год.)

Апробація результатів дослідження: її призначення, форми, різновиди. Оприлюднення відповідних матеріалів для подальшого обговорення на засіданнях кафедри, виступи із доповідями на конференціях та інших наукових зібраннях. Типи конференцій, класифікація конференцій за різними ознаками. Підготовка доповіді, матеріалів доповіді до публікації, тез доповіді. Презентація як новітній інструмент та важливий компонент подачі матеріалу. Оформлення результатів апробації.

Стаття як елемент наукової комунікації. Оформлення наукової роботи відповідно до її жанру. Запровадження світової структури наукової статті IMRAD (от Introduction, Methods, Results, and Discussion). Трансформація сучасного наукового стилю: жорстка структурованість, логічна послідовність викладення, прагнення авторів до стислості при посиленні насиченості змісту.

Основні поняття/ключові слова: апробація, конференція, презентація, наукова стаття, структура статті, науковий стиль.

Рекомендована література: 11; 12; 24; 25; 26; 30; 34; 38; 52; 64.

Тема 8. Бібліографічний опис та бібліографічне посилання у науковій роботі.

Лекція (2 год.)

ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання списку використаної літератури та джерел. 9 міжнародних стилів, що відповідають різним галузям наукових досліджень: MLA (Modern Language Association) style, APA (American Psychological Association) style, Chicago/Turabian style, Harvard style, ACS (American Chemical Society) style, AIP (American Institute of Physics) style, IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) style, Vancouver style, OSCOLA. Навички оформлення цитувань та посилань в наукових роботах.

Семінарське заняття 3 (2 год.).

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (НБУВ) як бібліотечно-інформаційний, науково-дослідний, науково-методичний та культурно-просвітницький центр

План:

1. Історія створення НБУВ.
2. Структурні підрозділи НБУВ.
3. Довідково-пошуковий апарат бібліотеки. Каталог. Електронний каталог.
4. Наукові, інформаційно-аналітичні, історико-культурні ресурси.
5. Репозитарій як складова загального фонду електронних інформаційних ресурсів НБУВ, його головні функції.
6. Науково-видавнича діяльність НБУВ.

7. Науково-інформаційний проект «Український національний біографічний архів».
8. Напрями діяльності Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади НБУВ.

Основні поняття/ключові слова: бібліографічний опис, бібліографічне посилання, міжнародні стандарти, бібліотечно-інформаційні центри.

Рекомендована література: 9; 26; 30; 38; 42; 67.

Тема 9. Метрики сучасної науки: журнальні, метрики публікацій, метрики щодо дослідників.

Наукометрія: застосування кількісних підходів та методів до опису наукових процесів. База даних Scopus та її журнальні метрики. SNIP (Source-normalized impact per paper) – показник загальної кількості цитувань з врахуванням специфіки предметної галузі. CiteScore – показник, що відображає середньорічну кількість цитувань останніх опублікованих у журналі статей. SJR (SCImago Journal Rank) як показник престижності академічних журналів. Метрики для авторів: загальна кількість публікацій, кількість цитувань. Наукове цитування як умовна одиниця визнання впливу роботи. h-індекс авторів. Індекс i10 (від 2011) – число академічних публікацій автора, що процитовані принаймні в 10 джерелах.

Основні поняття/ключові слова: база даних, журнальні метрики, метрики для авторів, h-індекс, індекс i10.

Рекомендована література: 31; журнал «Наука та метрика».

Тема 10. Періодизація історії науки. Формування моделі наукового пізнання Нового часу.

Лекція (2 год.)

Передумови виникнення науки. Переднауковий етап. Антична система знань. Середньовіччя як етап накопичення знань. Наукові відкриття Відродження й Нового часу. Етапи розвитку науки: класичний, некласичний, постнекласичний.

Формування емпіризму як цілісної гносеологічної концепції (XVII–XVIII ст.). Методологічні ідеї Френсіса Бекона і Рене Декарта як основа науки Нового часу. Поняття предметної, філософської та гуманітарної пізнавальних установок. Розробка уявлень про формальні критерії якості знання. Принципи об'єктивності, порівнюваності, вимірюваності, відтворюваності результатів дослідження; протиставлення істинності й хибності; здоровий глузд як критерій істинності дослідження. Поняття методологічної дистанції. Імплікації декартівського уявлення про пізнання. Хід думки Декарта як вихідна логічна модель європейської теорії пізнання. Переважання природничих наук. Поняття предметної стратегії, пізнавального інтересу та гуманітарного знання.

Основні поняття/ключові слова: етапи розвитку науки, емпіризм, критерії науковості знання.

Рекомендована література: 47; 50.

Тема 11. Класичний період розвитку науки. Позитивізм, технологія позитивістського дослідження. Романтично-інтуїтивістська стратегія

гуманітарного знання.

Лекція (2 год.)

Соціокультурний простір першої половини XIX ст. Класичний тип наукової раціональності: основні принципи. Огюст Конт і його концепція знання. Рекомендації по технології позитивістського дослідження. Критика презумпцій позитивізму. Логіка трансформації позитивізму в XX ст. Етика і соціологія позитивістського гуманітарного знання. Кумулятивність як ключова (соціальна і когнітивна) характеристика позитивізму. Метафізика Артура Шопенгауера – ірраціоналістична модифікація відповідей Г. Гегеля на питання І. Канта. Проект Вільгельма Дільтея: як може виглядати методологія, що спирається не лише на розум. Рекомендації до технології герменевтичного дослідження. Чому за допомогою герменевтичної методології можливе досягнення відносно об'єктивних результатів: спрямованість на Іншого, «техніка особистої геніальності», концепція конгеніальності. Герменевтична програма гуманітарного знання.

Основні поняття/ключові слова: засади наукової раціональності, позитивізм, метафізика, герменевтика, «техніка особистої геніальності», конгеніальність.

Рекомендована література: 13; 54; 63; 64.

Тема 12. Некласичний період розвитку науки: соціогуманітарні дисципліни. Методологічна концепція Макса Вебера. Методологічна стратегія прагматизму.

Лекція (2 год.)

Сильна риса методології М. Вебера – усвідомлення «односторонності» створюваних конструкцій та її інструменталізація. М. Вебер та його методологія на тлі позитивізму і неокантіанства. Ключова категорія методології М. Вебера: ідеальний тип. Специфіка теоретичного статусу ідеального типа. «Розуміюча соціологія» (соціологія розуміння) М. Вебера. Поняття «соціальної дії» та розробка шкали соціальних дій за допомогою ідеально-типичної методології. Переосмислення уявлень про науку. Прагматистська трансформація позитивістських принципів у концепції Чарльза Сандерса Пірса. Вільям Джеймс і зняття жорстких меж між даними органів почуттів, сумнівами та «ясним теоретичним знанням». Джон Дьюї: інструменталізм та його імплікація для гуманітарного дослідження.

Основні поняття/ключові слова: ідеальний тип, соціологія розуміння, прагматизм, концепція істини.

Рекомендована література: 4; 51; 54; 71.

Тема 13. Неопозитивізм. Теорія спростовуваності Карла Поппера.

Лекція (2 год.)

Теорія пізнання на початку XX ст. «Карта гносеології» та зручність виокремлення певних «полюсів» – наприклад, аналітичної (неопозитивістської) програми. Технологічні рекомендації неопозитивізму. Критика неопозитивізму: виявлення внутрішніх логічних суперечностей. Проекції неопозитивістської методології на гуманітарне дослідження: приклад формалізації поняття наукового пояснення у вигляді моделі всеохопного закону (covering-law model)

у Карла Густава Гемпеля. Карл Раймунд Поппер: критика верифікаціонізму, модель порівняння теорій и критерій спростовуваності (фальсифікації). Теорія фальсифікації та можливість відокремити наукове знання від ненаукового, принцип спростування як критерій демаркації.

Основні поняття/ключові слова: неопозитивізм, критика верифікаціонізму, критерій демаркації наукового і ненаукового знання.

Рекомендована література: 37; 54, 61; 68.

Тема 14. Соціологія знання Томаса Куна: поняття «наукової революції» та «парадигми».

Лекція (2 год.)

Соціологія знання та її значення для гуманітарної гносеології середини ХХ ст. Вихідна модель соціології знання – конвенціоналізм. Дві основні логіки соціології знання. Концепція «етоса науки» Роберта Мертон. Карл Манхейм, соціологія знання, орієнтована на гносеологію: різниця між ідеологією та ноологією, поняття стилів знання. Соціологія знання Томаса Куна: праця «Структура наукових революцій». Парадигма наукової дисципліни як сукупність знань, методів і цінностей, визнаних членами наукового співтовариства. Післякунівська соціологія: розширювальне й звужувальне розуміння парадигми наукового товариства.

Основні поняття/ключові слова: соціологія знання, наукові революції, наукова парадигма..

Рекомендована література: 27; 59; 63.

Тема 15. Інтуїтивістська стратегія в ХХ ст. Герменевтика.

Загальна характеристика герменевтичної методології. Герменевтика – вивчення не «буття» й «законів», а феноменів, екзистенції та мови. Ганс-Георг Гадамер: «вічно триваюча традиція інтерпретації». Переосмислення в герменевтиці уявлень про характер отриманого знання. Герменевтика в мистецтвознавстві другої половини ХХ ст.: формування т. зв. нової музичної герменевтики під впливом ідей М. Гайдеггера, Х. Гадамера, Ю. Габермаса. Синтетичний характер вчення Карла Дальгауза.

Основні поняття/ключові слова: герменевтика, інтерпретація, музична герменевтика.

Рекомендована література: 5; 6; 13; 64.

Тема 16. Постнекласичний період розвитку гуманітарного знання. Структуралізм. Мішель Фуко і дискурсивний аналіз. Постструктуралізм.

Формування постнекласичного типу наукової раціональності: принципи самоорганізації, когерентності (узгодженості), кооперативності, еволюціонізму тощо. Загальна характеристика структуралізму. Поширення структуралізму на антропологію. Технологія структуралістського дослідження. Мішель Фуко і дискурсивний аналіз. Специфіка концепції М. Фуко в історії «гуманітарної підозри». Дослідження епістем і дискурсивних позицій, конструкція непроникності дискурсів. Сподівання на звільнення від примусовості смислу. Постструктуралізм: «Структура – це полонка». «Розмикання структури в контекст».

Семінарське заняття 4 (2 год.). **Структуралізм як дослідницька програма: загальна характеристика, наукові й гносеологічні приписи. Співвідношення герменевтичних та аналітичних програм у другій половині ХХ ст.**

1. Поняття структури в концепції К. Леві-Стросса.
2. Онтологічна гіпотеза й методологічні приписи леві-стросівського структуралізму. Близькість французького структуралізму й позитивізму.
3. Французький структуралізм як наука і філософія.
4. Специфіка розуміння структуралізму П. Рікером. Сенси «знака» й «часу» в рікерівському тлумаченні структуралізму та його завдань.
5. Уявлення П. Рікера про співвідношення структуралізму й герменевтики.

Семінарське заняття 5 (2 год.).

Методологічні концепції постструктуралізму.

1. Постструктуралізм і традиція критики влади.
2. Кліффорд Гірц та ідея «насиченого опису» (thick description): залежність значення від контексту та відмова від моністичних пояснень.
3. Жак Деррида: концепція деконструкції та інтердисциплінарна концепція постструктуралістської думки.
4. Ролан Барт: «Смерть автора».
5. Ризома та ризоматичний підхід.

Основні поняття/ключові слова: постнекласичний тип раціональності, структуралізм, постструктуралізм, епістема, дискурс.

Рекомендована література: 7; 32; 33; 43; 46; 72.

Тема 17. Постмодернізм і метамодернізм: проекції на наукові дослідження.

«Концентрична» характеристика постмодернізму. Кластери постмодерністської ідеології: деконструктивізм та інтертекстуальність. Постмодерністська чутливість. Постмодерн: ситуація в суспільстві й науці. Метамодернізм як культурологічна концепція.

Основні поняття/ключові слова: деконструктивізм, інтертекстуальність, метамодернізм.

Рекомендована література: 2; 32; 33; 36; 43; 45; 53; 55; 62.

Тема 18. Методологічні стратегії сучасного мистецтвознавства.

Мистецтвознавство в ситуації постнекласичної науки. визначення наукового статусу сучасного мистецтвознавства. Дискусії з приводу відкритої раціональності (її поєднання з інтуїцією, асоціативністю, метафоричністю, багатоальтернативністю). Поняття «діалог», «семіосфера», «синергетика», «дискурс», «ризوما» і т. п. у формуванні методологічних засад сучасних мистецтвознавчих досліджень.

Семінарське заняття 6. (2 год.) **Інтердисциплінарність як модус сучасного дискурсу мистецтвознавства.**

Основні поняття/ключові слова: діалог, семіосфера, синергетика, дискурс, ризома.

Рекомендована література: 2; 16; 20; 22; 23; 32; 33; 44; 48; 62.

Перелік семінарських занять: критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
3	Академічна доброчесність як принцип наукової, науково-педагогічної та творчої діяльності	Усна доповідь	15
5	Дисертація доктора філософії як кваліфікаційна наукова праця.	Усна доповідь	15
8	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (НБУВ) як бібліотечно-інформаційний, науково-дослідний, науково-методичний та культурно-просвітницький центр	Усна доповідь	15
16	Структуралізм як дослідницька програма: загальна характеристика, наукові й гносеологічні приписи. Співвідношення герменевтичних та аналітичних програм у другій половині XX ст.	Усна доповідь	15
	Методологічні концепції постструктуралізму.	Усна доповідь	15
18	Інтердисциплінарність як модус сучасного дискурсу мистецтвознавства.	Усна доповідь	15

Критерії оцінювання семінарського заняття:

Критерії оцінювання	Кількість балів
<u>Завдання виконано повністю, зауважень немає:</u> 1. Завдання/доповідь виконано вчасно, результати виконання продемонстровано піз час проведення заняття. 2. Якість виконання: на високому фаховому рівні з дотриманням усіх формально-змістовних вимог. 3. В процесі виконання завдань семінарського заняття здобувач виявляє максимум ініціативності, базуючись на власному досвіді наукового пошуку та практичної його реалізації.	15
<u>Завдання виконано з несуттєвими зауваженнями, у відповідях трапляються неточності:</u> 1. Завдання/доповідь виконано із запізненням (до 2-х тижнів). 2. Якість виконання: є певні неточності у виконанні завдання, які потребують незначних корекцій. 3. Персональна мотивація у вирішенні завдань виявлена на достатньому рівні.	10-14
<u>Завдання виконано з помилками, є відповіді лише на частину запитань:</u> 1. Завдання виконано із запізненням (понад 2 тижні). 2. Є суттєві недоліки в якості виконання, завдання виконані не в повному обсязі. 3. Індивідуальна ініціатива у реалізації завдання виявлена на низькому рівні.	5-9
<u>Завдання виконано із значними помилками, є відповіді лише на окремі питання:</u> 1. Завдання виконано із значним запізненням чи не виконано взагалі. 2. Якість виконання: на низькому рівні, змістовне наповнення на низькому рівні, обсяг виконаної роботи неповний. 3. Ініціатива у вирішенні завдань відсутня.	1-4
<u>Завдання не виконано</u>	0

5. Методи навчання

Вербальні (лекція, диспут), наочні (демонстрація, ілюстрація), інформаційно-ілюстративний, метод проблемного викладу, евристична бесіда, метод проєктів.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
1.	Описати реалізацію основних функцій науки в сучасному суспільстві (з наведенням конкретних прикладів). Побудувати схему «Наука як система знань», включивши такі обов'язкові елементи: наукові факти, гіпотези, теорії, закони, категорії та принципи.	Письмове повідомлення / усна доповідь	5
2.	Описати основні види наукової діяльності (науково-дослідницьку, організаційну, інформаційну) та пояснити, чому наукова комунікація є критично важливою для сучасної системи знань	Письмове повідомлення / усна доповідь	5
3.	Ознайомитися з положенням ст. 42 Закону України «Про освіту», проєктом Закону України «Про академічну доброчесність», матеріалами Бюлетеня «Академічна доброчесність»	Письмове повідомлення / усна доповідь	5
4.	Скласти порівняльну характеристику природничих та гуманітарних наук. Виділити відмінності за об'єктом (природа vs текст), методом (пояснення vs розуміння) та результатом (закон vs сенс). Опрацювати літературу за проблемами джерелознавчої складової мистецтвознавства	Письмове повідомлення / усна доповідь	10
5.	Скласти порівняльну таблицю основних жанрів: <i>тези доповідей, наукова стаття, монографія, автореферат</i> , вказавши для кожного жанру: мету, обсяг, структуру, стиль тощо. Проаналізувати вступ обраної здобувачем кваліфікаційної роботи зі своєї спеціальності: наскільки чітко сформульовані об'єкт і предмет дослідження, як мета і завдання проєктуються на структуру роботи?	Письмове повідомлення / усна доповідь	5
6.	Скласти схему методів наукового пізнання, розділивши їх на три рівні: загальнофілософські, загальнонаукові (аналіз, синтез, аналогія, системний підхід), мистецтвознавчі (для певної спеціальності). На конкретному прикладі показати, як мистецтвознавство взаємодіє з історією, археологією, психологією та соціологією	Письмове повідомлення / усна доповідь	10
7.	Опрацювати міжнародний стандарт побудови наукової статті IMRAD (Introduction, Methods, Results, and Discussion). Виписати ключові відмінності між апробацією та публікацією.	Письмове повідомлення / усна доповідь	5
8.	Скласти таблицю відмінностей між <i>бібліографічним описом</i> (елемент списку джерел) та <i>бібліографічним посиланням</i> (внутрішньотекстовим, підрядковим або позатекстовим). Опрацювати систему розділових знаків у ДСТУ 8302:2015. Пояснити роль умовних розділових знаків (крапка з комою, скісна риска, подвійна скісна риска).	Письмове повідомлення / усна доповідь	5
9.	Пояснити, чому формат IMRAD є обов'язковим для публікацій у виданнях, що індексуються у Scopus та Web of Science. Використовуючи безоплатний доступ для українських установ, знайти у Scopus/Web of Science та проаналізувати 5 статей за	Письмове повідомлення / усна доповідь	5

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
	темою дисертації у журналах з високим квантилем (Q1/Q2).		
10-18	Робота з науковими текстами за темою (реферування, конспектування, тезування).	Письмове повідомлення / усна доповідь	1-2

Критерії оцінювання самостійної роботи у вигляді письмового повідомлення:

Критерії оцінювання	Макс. к-сть балів 5	Макс. к-сть балів 10
<u>Завдання виконано повністю, зауважень немає:</u> 1. Завдання виконано вчасно (впродовж тижня) і надіслано викладачу на корпоративну пошту. 2. Обсяг тексту дотримано повністю. Залежно від завдання, обсяг коливається в межах 2–10 сторінок друкованого тексту (формат A4, Times New Roman, міжрядковий інтервал 1,5). 3. Якість виконання: на високому фаховому рівні з дотриманням усіх формально-змістовних вимог. 4. Чітко виявляється системний, структурно-функціональний та/або творчий підходи у вирішенні завдань: аспірант демонструє системне уявлення про феномен, тенденцію, процес, пропонує авторські ідеї, висловлює оригінальні думки, демонструє здатність систематизувати та узагальнювати інформацію. 5. Самостійність виконання: робота написана самостійно, без копіювання матеріалів з інтернет-джерел.	5	10
<u>Завдання виконано з несуттєвими зауваженнями, у відповідях трапляються неточності:</u> 1. Завдання виконано із запізненням на 2 тижні. 2. Обсяг тексту частково не відповідає окресленим вимогам і складає 1–2 сторінки. 3. Якість виконання: є певні неточності щодо викладення матеріалу з теми, зміст не розкрито в повній мірі. 4. У змісті близько 25 % складають матеріали, скопійовані безпосередньо з інтернет-ресурсів. 5. Персональна мотивація у вирішенні завдань виявлена на достатньому рівні. 6. Системний, структурно-функціональний та/або творчий підходи у вирішенні поставлених завдань застосовано на рівні аналізу та синтезу інформації, проте застосування цих підходів у значній мірі нівелюється допущеними помилками у вирішенні поставлених завдань із використанням компіляції на етапі формування наукового та/або творчого задуму.	4	7-9
<u>Завдання виконано з помилками, є відповіді лише на частину запитань:</u> 1. Завдання виконано із запізненням на понад 2 тижні. 2. Обсяг тексту не відповідає окресленим вимогам і складає 1 сторінку. 3. Якість виконання: суттєві недоліки, зміст не розкрито в повному обсязі. 4. У роботі присутня значна кількість (до 50% і більше) скопійованих матеріалів з інтернет-ресурсів. 5. Індивідуальна ініціатива у вирішенні завдань виявлена на низькому рівні. 6. Системний, структурно-функціональний та/або творчий підходи мінімізовано.	3	4-6
<u>Завдання виконано із значними помилками, є відповіді</u>	1-2	1-3

Критерії оцінювання	Макс. к-сть балів 5	Макс. к-сть балів 10
<u>лише на окремі питання:</u> 1. Завдання виконано із значним запізненням чи не виконано взагалі. 2. Обсяг тексту менше 1 сторінки. 3. Якість виконання: на низькому рівні, проігноровано вимоги до змістового наповнення відповідно до вимог. 4. Робота виконана тільки на матеріалах інтернет-джерел. 5. Ініціатива, авторський підхід у вирішенні завдань відсутній. 6. Системний, структурно-функціональний, творчий підходи у вирішенні завдань відсутні.		
<u>Завдання не виконано</u>	0	0

Критерії оцінювання самостійної роботи у вигляді усної доповіді:

Критерії оцінювання	Макс. к-сть балів 5	Макс. к-сть балів 10
<u>Завдання виконано повністю, зауважень немає:</u> 1. Завдання підготовлене вчасно і заслухано усне повідомлення на наступному практичному занятті. 2. Якість виконання: на високому фаховому рівні з дотриманням усіх формально-змістовних вимог: повний виклад інформації; виявлення ґрунтовних знань матеріалу; повнота розкриття теми; логіка та чіткість формулювань; переконливість аргументацій. 3. Чітко виявляється системний, структурно-функціональний та/або творчий підходи у вирішенні завдань: аспірант демонструє системне уявлення про феномен, тенденцію, процес, пропонує авторські ідеї, висловлює оригінальні думки, демонструє здатність систематизувати та узагальнювати інформацію. 4. Аспірант виявляє максимум ініціативності, базуючись на індивідуальному досвіді, висловлюючи свою думку.	5	10
<u>Завдання виконано з несуттєвими зауваженнями, у відповідях трапляються неточності:</u> 1. Завдання виконано із запізненням на 2 тижні. 2. Якість виконання: частково повний виклад інформації; виявлення досить міцних знань матеріалу, але наявні неточності або помилки (не більше 3); відповіді недостатньо повні щодо розкриття теми; не всі формулювання вирізняються логікою і чіткістю; аргументації недостатньо переконливі. 3. Системний, структурно-функціональний та/або творчий підходи у вирішенні поставлених завдань застосовано на рівні аналізу та синтезу інформації, проте застосування цих підходів у значній мірі нівелюється допущеними помилками у вирішенні поставлених завдань із використанням компіляції на етапі формування наукового/творчого задуму. 4. Мотивація аспіранта у вирішенні завдань виявлена на достатньому рівні.	4	7-9
<u>Завдання виконано з помилками, є відповіді лише на частину запитань:</u> 1. Завдання виконано із запізненням на понад 2 тижні. 2. Якість виконання: неповний виклад інформації; виявлення достатніх знань матеріалу, але наявні неточності або помилки на предмет релевантності щодо засвоєння необхідного матеріалу (більше 3); відповіді недостатньо повні щодо розкриття теми; не всі формулювання вирізняються логікою і чіткістю; аргументації недостатньо переконливі; змістовність відповідей характеризується прогалинами та як наслідок не розкривається сутність теми;	3	4-6

Критерії оцінювання	Макс. к-сть балів 5	Макс. к-сть балів 10
наведені визначення є розмитими з точки зору формальної логіки та не несуть смислового навантаження; залучені аргументи не виступають доцільними або є частково відповідними загальній темі. 3. Системний, структурно-функціональний та/або творчий підходи мінімізовано. 4. Мотивація аспіранта та індивідуальна ініціатива у вирішенні завдань виявлена на низькому рівні.		
<u>Завдання виконано із значними помилками, є відповіді лише на окремі питання:</u> 1. Завдання виконано із значним запізненням чи не виконано взагалі. 2. Якість виконання: мінімальний виклад інформації; виявлення поверхневих знань матеріалу; відповіді містять чимало суттєвих неточностей і помилок, вирізняються алогізмом та непереконливістю аргументацій. 3. Системний, структурно-функціональний, творчий підходи у вирішенні завдань відсутні. 4. Ініціатива, авторський підхід у вирішенні завдань відсутній.	1-2	1-3
<u>Завдання не виконано</u>	0	0

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Оцінювання рівня знань здобувачів включає поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль має на меті оцінити роботу здобувачів за всіма видами аудиторної роботи (лекції, семінарські заняття) та відображає поточні навчальні досягнення здобувачів в освоєнні програмного матеріалу дисципліни. Підсумковий (семестровий) контроль є інтегрованою оцінкою засвоєння знань здобувачів.

Поточний контроль: виступи, участь в обговореннях на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи.

Підсумковий контроль (I семестр) – залік (за результатами роботи в семестрі).

Підсумковий контроль (II семестр) – екзамен.

Орієнтовний перелік питань при підсумковому оцінюванні:

1. Наука як соціальний інститут.
2. Академічна доброчесність: зміст та обсяг поняття.
3. Види й жанри наукових праць.
4. Вимоги до наукових статей.
5. Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт.
6. Дисертація як кваліфікаційне дослідження.
7. Формулювання теми наукового дослідження,
8. Методологія наукових досліджень. Принципи, підходи, методи.
9. Класифікація методів дослідження.
10. Історіографія мистецтвознавчого дослідження
11. Класифікація історичних джерел. Специфіка театрального (кіно-) джерелознавства.

12. Мова і стиль наукової роботи.
13. Методика укладання додатків.
14. Етапи розвитку науки: класичний, некласичний, постнекласичний.
15. Методологічні ідеї Ф. Бекона та Р. Декарта як основа науки Нового часу.
16. Огюст Конт і його концепція знання.
17. Технологія позитивістського дослідження.
18. Інтуїтивізм у XIX ст.: метафізика Артура Шопенгауера і проект Вільгельма Дільтея.
19. Технологія герменевтичного дослідження.
20. Методологічна концепція Макса Вебера.
21. Методологічна стратегія прагматизму.
22. Неопозитивізм.
23. Теорія фальсифікації Карла Поппера.
24. Соціологія знання Томаса Куна: поняття «наукової революції» та «парадигми».
25. Інтуїтивістська стратегія в XX ст. Герменевтика.
26. Загальна характеристика структуралізму.
27. Технологія структуралістського дослідження.
28. Специфіка концепції Мішеля Фуко.
29. Постструктуралізм.
30. Постмодернізм і постмодерністська чуттєвість: проєкції на наукові дослідження.
31. Університети, академії наук: історія та сучасність.

Критерії оцінювання при підсумковому оцінюванні (екзамен):

Критерії оцінювання	Кількість балів
Відмінна відповідь (не менше 95% інформації), можливі несуттєві зауваження та неточності	36-40
Дуже добра відповідь (не менше 85% інформації), помилок немає, відповідь на переважну більшість питань, творче мислення	33-35
Добра відповідь (не менше 75% інформації), помилок немає, відповідь на більшість питань, окремі недоліки	30-32
Задовільна відповідь (не менше 65% інформації) є зауваження, відповідь на частину питань	26-29
Достатня відповідь (не менше 60% інформації), суттєві помилки, відповідь на окремі питання.	24-25
Відповідь невірна або менше 60% інформації, або вона відсутня	0

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі

1 курс / 1 семестр (залік):

За результатами поточного контролю та самостійної роботи	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Сума балів	Підсумковий контроль	Всього
Робота на семінарських заняттях			15		15			15		45	100	100
Самостійна робота	5	5	5	10	5	10	5	5	5	55		
Разом за темою:	5	5	20	10	20	10	5	20	5	100		

1 курс / 2 семестр (екзамен):

За результатами поточного контролю та самостійної роботи	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	Сума балів	Підсумков ий контроль	Всьо го
Робота на семінарських заняттях							15		30	45	40	100
Самостійна робота	2	2	2	2	2	1	1	2	1	15		
Разом за темою:	2	2	2	2	2	1	16	2	31	60		

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82-89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74-81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань з незначною кількістю помилок	
64-73	D	Задовільно – посередній рівень знань з незначною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання	Середній (репродуктивний)
60-63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань	
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань, що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

Базова

1. Академічна доброчесність : інформаційний бюлетень / підг. Є. Ніколаєв. Вип. 1-31. URL: <https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/Integrity-bulletin-all-issues.pdf>
2. Безугла Р. Методологічні проблеми сучасного мистецтвознавства: історичні передумови та соціокультурні реалії. *Сучасне мистецтво : зб. наук. праць*. 2021. Вип. 16. С. 127–137. <https://doi.org/10.31500/2309-8813.16.2020.219994>
3. Бод Р. Забуті науки. Історія гуманітарних наук / пер. з англ. Я. Довгополого. Київ : Видавництво Жупанського, 2016. 376 с.
4. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Пер. з нім.,

- післямова та коментарі О. Погорілого. Київ : Основи, 1998. 534 с. URL: <http://litopys.org.ua/weber/wbs.htm>
5. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. / Пер. з нім. О. Мокровольського. Київ : Юніверс, 2000. Том 1: Герменевтика I: Основи філософської герменевтики. 464 с. URL: https://shron3.chtvvo.org.ua/Gadamer_Hans-Georg/Istyna_i_metod_t1.pdf
 6. Гусерль Е. Досвід і судження. Дослідження генеалогії логіки / пер. з нім. Харків : Фоліо, 2018. 384 с.
 7. Дерріда Ж. Структура, знак і гра в дискурсі гуманітарних наук / переклад Марії Зубрицької та Христини Сохоцької // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. / За ред. М.Зубрицької. Львів : Літопис, 1996. С. 457-477.
 8. Доманська Е. Історія та сучасна гуманітаристика: дослідження з теорії знання про минуле / Пер. з польськ. та англ. В. Склокіна; Наук. ред. В. Склокін, С. Троян. Київ : Ніка-Центр, 2012. 264 с. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=2&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&Image_file_name=book/0018067.pdf&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=0
 9. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Видання офіційне]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.
 10. Закон України «Про освіту» № 4681-IX (редакція від 05.11.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4574-20#n1266>
 11. Капелюшний А. Практична стилістика української мови : навчальний посібник. Вид. 2-е, переробл. Львів : ПАЮ, 2007. 400 с.
 12. Капелюшний А. О. Стилiстика й редагування : практичний словник-довiдник. Львів : ПАЮ, 2002. 576 с.
 13. Квіт С. М. Основи герменевтики : Навч. посіб. Київ : Вид. дім «КМ Академія», 2003. 192 с.
 14. Клековкін О. Історіографія театру: напрями. Школи. Методи. Постаті: навч. посіб. Київ, 2017.
 15. Клековкін О. Ю. Мистецтво: Методологія дослідження: Метод. посібник / Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. Київ : Фенікс, 2017. 144 с. URL: http://www.mari.kiev.ua/sites/default/files/inline-images/pdfs/Klekovkin-ART_Methodology-text.pdf
 16. Клековкін О. Реактуалізація театрознавства. МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія. 2017. Вип. 12-13. С. 130-149.
 17. Клековкін О. Театр при столиці. Методологія театрознавства: подорожній щоденник. К., 2013.
 18. Клековкін О. Ю. Театрознавство: предметне поле: Навчальний посібник / КНУТКТ ім. І. К. Карпенка-Карого. Київ : Арт Економі, 2019. 128 с.
 19. Клековкін О. Школа Ростислава Пилипчука // Науковий вісник КНУТКТіТ імені І.К. Карпенка-Карого. Київ, 2016. Вип. 19.
 20. Константинов М. Кіносеміотика Юрія Лотмана / ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. Горішні Плавні, 2019. 328 с.
 21. Копиця М. Д. Епістологія в лабіринтах музичної історії : монографія.

- Київ : Автограф, 2008. 528 с.
22. Корнієнко Н. Нелінійне театро(мистецтво)знавство: постнекласичний ландшафт. Від Фауста до Протея : монографія. Київ : Альтерпрес, 2013. 264 с.
 23. Корнієнко Н. Театр майбутнього – траєкторія кванту. Порядок, відкритий для випадковості (театрознавство інших вимірів) : монографія. Київ : Дух і Літера, 2025. 464 с.
 24. Котляревський І. А. Загальні основи науково-дослідної роботи: навч. посібник для вищих музичних навчальних закладів. Київ, 2008. – 94 с.
 25. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник. Київ : Кондор, 2003. 192 с.
 26. Кудінов І. О. Основи наукового цитування. 64 с. URL: <https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Kudinov-I.O.-Osnovi-naukovogo-czitivannya.pdf>
 27. Кун Т. Структура наукових революцій. Київ : Port-Royal, 2001. 228 с. <http://litopys.org.ua/kuhn/kuhn.htm>
 28. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень : Курс лекцій. Тернопіль : Економічна думка, 2005. 124 с. URL: http://library.tneu.edu.ua/files/EVD/kl_mspnd.pdf
 29. Лисий В. Категорії і поняття, їхнє співвідношення // Вісник Львівського університету. Серія філософські науки. 2012. Випуск 15. С. 22–28. URL: http://fs-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/15_2012/5.pdf
 30. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець. Київ : УБА, 2016. 117 с.
 31. Мриглюд О. І. Наукометрія // Енциклопедія Сучасної України / НАН України, НТШ. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. URL: <https://esu.com.ua/article-70714>
 32. Мусієнко О. Постмодернізм: методологічні стратегії // Художня культура. Актуальні проблеми. 2020. № 16 (1). С. 31–38. <https://doi.org/10.31500/1992-5514.16.2020.205235>
 33. Мусієнко О. Теоретичні концепти кіно в естетиці Жіля Дельоза. Образ-рух і образ-час // Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2022. № 31. С. 61–72. <https://doi.org/10.34026/1997-4264.31.2022.267521>
 34. Ніколаєва Л. М. Основи науково-дослідницької роботи : навч. посібник. Львів : Львівська національна музична Академія ім. М. Лисенка, 2003. 171 с.
 35. Основи методології та організації наукових досліджень : навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів, ад'юнктів: рек. МОНУ/ за ред. А. Є. Конверського. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
 36. Петрова І. Метамоделізм як культурологічна концепція. *Питання культурології*, 2020. Вип. 36. С. 14–23. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.36.2020.221039>
 37. Поппер К. Логіка наукового відкриття: Огляд деяких фундаментальних проблем / пер. з англ. під кер. О. Є. Оліфер // Актуальні проблеми духовності : зб. наук. праць. Кривий Ріг. 2021. Вип. 22. С. 170–191. URL:

- <https://journal.kdpu.edu.ua/apd/article/view/4462/4201>
DOI: <https://doi.org/10.31812/apd.v0i22.4462>
38. Правила укладання бібліографічного опису для Списку використаних джерел у дисертаціях з урахуванням нормативних положень ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. URL: http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/bibliography/style/dstu_8302_2015.pdf
 39. Проект Закону про академічну доброчесність / Верховна Рада України URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/43481>
 40. Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії : Постанова Кабінету міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text>
 41. Про Рекомендації щодо запобігання академічному плагиату та його виявлення в наукових роботах : Лист МОН № 1/11-8681 від 15.08.2018 року.
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instruktsiya-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf>
 42. Радченко А.І. Методичні рекомендації щодо нового стандарту «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»(ДСТУ 8302:2015). Київ : ВД «Академперіодика» НАН України. 2-ге вид., доповн. Київ : Академперіодика, 2017. 18 с.
 43. Рюс Ж. Поступ сучасних ідей: Панорама новітньої науки / Пер. з фр. Київ : Основи, 1998. 669 с.
 44. Тукова І. Музика і природознавство. Взаємодія світів в умонастроях епох (XVII – початок ХХІ століття). Харків : Акта, 2021. 453 с.
 45. Фізер І. Постмодернізм: post/ante/modo // Наукові записки НаУКМА. Філологія. 1998. т. 4. С. 43-47.
 46. Фуко М. Археологія знання / Пер. з фр. В. Шовкун. Київ : Вид-во Соломії Павличко “Основи”, 2003. 326 с.
 47. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. 5-е вид., стер. Київ : Знання, 2006. 307 с.
 48. Шип С. В. Методологія музикознавства. Постановка проблеми та основні поняття // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2020. Вип. 129. С. 9-25. DOI: <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2020.129.219655>
 49. Anderson, Amanda; During Simon. Humanities Theory. Oxford University Press, 2025. DOI:10.1093/9780198918813.001.0001
 50. Crease, Robert P. The Workshop and the World: What Ten Thinkers Can Teach Us About Science and Authority. WW Norton & Co, 2019. 272 p.
 51. Dewey J. Studies in Logical Theory. Chicago : The University of Chicago Press, 1903. XIV+388 p. URL: <https://www.gutenberg.org/files/40665/40665-h/40665-h.htm>
 52. Flinders M. How to write a scientific paper. URL:

- <https://conservationbytes.com/2012/10/22/how-to-write-a-scientific-paper/>
53. Haufe, Chris. *Do the Humanities Create Knowledge?* Cambridge University Press, 2024. 264 p.
 54. *History in the Humanities and Social Sciences* / edited by Richard Bourke, Quentin Skinner. Cambridge University Press, 2022. 416 p.
 55. *Metamodernism: Historicity, Affect, and Depth after Postmodernism* / Edited by Robin van den Akker, Timotheus Vermeulen and Alison Gibbons. Rowman & Littlefield Publishers, 2017. 260 p.
 56. Paul H.J. Introduction: what is the history of the humanities? In *Writing the history of the humanities: questions, themes and approaches*. London: Bloomsbury, 2022. Pp. 1-24. URL: <https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/access/item%3A3505487/view>
 57. Reitter, Paul; Wellmon, Chad. *Permanent Crisis. The Humanities in a Disenchanted Age*. The University of Chicago Press, 2021. 320 p.
 58. Samoyault, Tiphaine. *Barthes: A Biography* / Translated by Andrew Brown. Polity Press, 2016. 584 p.
 59. Wray, Brad K. *Kuhn's Evolutionary Social Epistemology*. Cambridge University Press, 2011. 230 p. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511997990>
 60. *Writing the History of the Humanities: Questions, Themes, and Approaches* / edited by Herman Paul. Bloomsbury Academic, 2022. 352 p.

9.2. Допоміжна

61. Бакаєв М. Ю. Пояснення і розуміння в постаналітичній філософії історії : дис. ...доктора філос. / 033 – Філософія. Національний університет «Києво-Могилянська Академія». Київ, 2023. 218 с. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/31298b0c-3d60-446e-9610-8fc9b64e902c/content>
62. Бахтін М. Проблема тексту в лінгвістиці, філології та інших гуманітарних науках. Переклад Марії Зубрицької // Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. / За ред. М.Зубрицької. Львів : Літопис, 1996. С. 318-323.
63. Гірц К. Інтерпретація культур : вибрані есе / Пер. з англ. Київ : Дух і Літера, 2001. 542 с.
64. Дільтей В. Виникнення герменевтики. *Сучасна зарубіжна філософія: Течії і напрямки* : хрестоматія. Київ, 1996. С. 33-60. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/diltej.html>
65. Еко У. Як написати дипломну роботу: гуманітарні науки / пер. під ред. О. Глотова. Тернопіль : Мандрівець, 2007. 224 с.
66. Історичне джерелознавство : підручник / Авт.: Я. Калакура, І. Войцехівська, С. Павленко та ін.; гол. ред. С. Головка. Київ : Либідь, 2002. 488 с.
67. Карткові каталоги в системі науково-інформаційних ресурсів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського : метод. посіб. / НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; уклад. : Г. Кузьменко, Т. Медвідь. Київ, 2015. 48 с.
68. Корнієнко О. Проблема демаркації у філософії К. Поппера. *Modern Engineering and Innovative Technologies*. 2024. Вип. 4(32-04). С. 17–21.

- <https://doi.org/10.30890/2567-5273.2024-32-00-068>
69. Мартинюк Т. В. Міждисциплінарні методологічні тенденції в українській музичній регіоніці // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 129. Київ, 2020. С. 26-40. DOI: <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2020.129.219664>
 70. Олексюк О., Тушева В. Методологія наукових досліджень у галузі мистецтвознавства та музичної педагогіки : навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 176 с.
 71. Ортега-і-Гассет Х. Вибрані твори / пер. з ісп. В. Бурггардта, В. Сахна, О. Товстенко. Київ : Основи, 1994. 420 с.
 72. Склокін В. Деколонізація східноєвропейської гуманітаристики: міркування про дослідження Еви Доманської. *Доманська Е. Історія та сучасна гуманітаристика: дослідження з теорії знання про минуле*. Київ : Ніка-Центр, 2012. С. 238-252. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=2&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&Image_file_name=book/0018067.pdf&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=0

10. Інформаційні ресурси

1. Національна електронна науково-інформаційна система НАУКА. URL: <https://nauka.gov.ua>
2. Офіційний портал Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) URL: <https://naqa.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. <https://www.etnolog.org.ua/>
4. Офіційний сайт Інституту проблем сучасного мистецтва НАМ України. <http://www.mari.kiev.ua/>
5. Офіційний сайт Інституту культурології НАМ України. <https://icr.org.ua/>
6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ) <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. «Енциклопедія Сучасної України» (багатотомне науково-енциклопедичне видання Інституту енциклопедичних досліджень НАН України). <https://esu.com.ua>
8. Відкриті освітні ресурси. URL: <https://www.library.kpi.ua/open-educational-resources/>
9. Відкриті підручники. URL: <https://open.umn.edu/opentextbooks>
10. Академічна доброчесність: інформаційний бюлетень / Є. Ніколаєв. URL: <https://www.skeptic.in.ua/bulletin/?fbclid=IwAR3iJuvbs331-hYF2ciKXPZGzAIKDNuN-GYP78xpJynDjRkRFWLs3olbDBQ>
11. Журнал «Наука та метрика». URL: <https://nim.media/>